

MAIG DE 2024

MEMÒRIA D'ACTIVITATS

2023

Centre d'Estudis Africans i Interculturals

Carrer Erasme de Janer, 8
08001 Barcelona
93 412 39 37
www.ceai.cat

ÍNDEX

Carta a les sòcies	
El CEAI	1
Organigrama	3
Fem xarxa	4
Comunicació	5
Estudis africans	
Treball en xarxa i projectes	6
Divulgació	20
Interculturalitat i migracions	
Projectes d'interculturalitat	22
Accions de sensibilització i divulgació	43
Col·laboracions	48

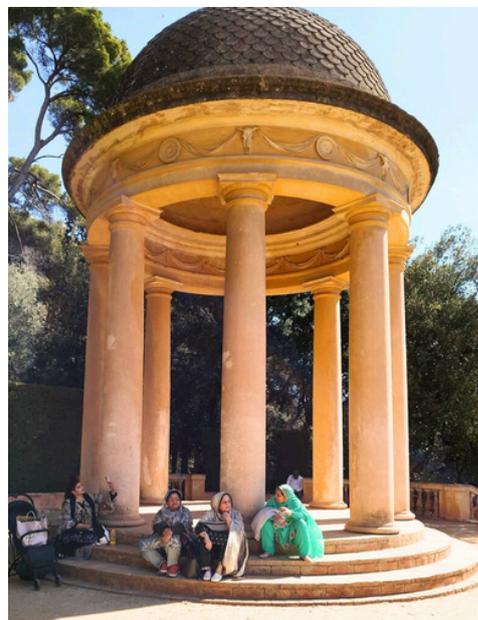
CARTA A LES SÒCIES

Benvolgudes i benvolguts;

Tinc el plaer de presentar-vos la Memòria 2023 del CEAi, institució catalana que fa més de 36 anys que fa recerca sobre les societats africanes, com a base per a difondre l'africanisme, i que treballa amb comunitats culturalment diverses per al foment de la perspectiva intercultural, a nivell global i local. I ho fem per diferents espais i sectors, tan acadèmics, d'administracions públiques, associatius i per al conjunt de la societat.

L'any 2023 ha estat l'any de refermar la recuperació i creixement, després d'anys complicats per la pandèmia. El CEAi ha consolidat projectes i activitats, al mateix temps que ha iniciat noves vies d'actuació en l'àmbit africanista i intercultural. Cal destacar que hem obert delegació a Lleida, ciutat amb què tenim molts vincles personals, acadèmics, i també de col·laboracions amb entitats de Ponent. L'expansió territorial també ens reforça la dimensió de país que sempre hem volgut refermar.

A més de la delegació a Lleida, hem desenvolupat activitats al Baix Llobregat, Berguedà, Maresme, Garrotxa i els Vallès, entre d'altres, dins dels diferents projectes de recerca i conscienciació. Cal destacar les activitats amb joventut, que està esdevenint una línia d'actuació important del centre, ja que vincula la dimensió africanista (els projectes de "Joves Afrodescents" o "Afrotalks", per exemple) amb l'intercultural des de projectes com "Joves Referents", que el desembre del 2023 va guanyar el 15è Premi del Consell d'Immigració de Barcelona, promogut per l'Ajuntament de Barcelona.

Tot plegat implica un reconeixement a la tasca del CEAi que anima a continuar per aquest camí que vam iniciar fa quasi 4 dècades. Ens podem felicitar!

Volem agrair el suport de les institucions públiques i privades que han confiat en el CEAI perquè els projectes que hem proposat siguin una realitat operativa, es consolidin i puguem obrir noves vies d'actuació. Especialment, vull fer reconeixement a les sòcies i socis del centre, sense la seva confiança i suport no seríem on som ara. Moltes gràcies des de la Junta Directiva.

I tot això no seria possible sense la qualitat humana i professional de l'equip tècnic, voluntariat i membres del centre que han volgut i sabut mantenir viu i amb molta vitalitat el CEAI. Tot plegat em permet afirmar que seguirem endavant amb més empenta!

Fins a l'any que ve, i mentrestant, ens trobarem per aquests camins africanistes o interculturals, en un entorn de superació de la pandèmia. I mantinc la dita suahili amb què vam tancar la memòria del 2019 per a refermar la nostra voluntat de continuïtat.

Tutaonana mungu kipenda jii
Mungi atapenda jii

Rafael Crespo Ubero
Secretari General Centre d'Estudis Africans i Interculturals

EL CEAI

El Centre d'Estudis Africans i Interculturals (CEAI) és una associació dedicada a la recerca, la formació, la divulgació i la sensibilització sobre les societats africanes, la interculturalitat crítica i la convivència en la diversitat. Volem visibilitzar les narratives minoritzades tant al llarg de la història com en el moment actual, per tal de transformar la nostra realitat i apreciar-ne la diversitat.

Som un equip multidisciplinar perquè creiem en el potencial de treballar des d'una mirada plural i transversal sobre les múltiples realitats que ens envolten. Així, l'equip formador del CEAI està especialitzat en:

Àrea d'estudis africans (Àfrica Negra):

- Geografia i història
- Política i economia
- Societat, art i cultura
- Salut

Àrea d'Interculturalitat:

- Perspectiva intercultural crítica
- Perspectiva interseccional
- Diversitat cultural i religiosa
- Diversitat sexual, afectiva, corporal i de gènere
- Perspectiva feminista
- Interculturalitat i salut

LÍNIES DE TREBALL

Formació teòric-pràctica: cursos, jornades, formacions, conferències, seminaris, tallers, etc., apostant per una mirada intercultural en l'abordatge de la diversitat i de les societats africanes.

Intervenció: activitats, projectes i programes que posen en pràctica la interculturalitat des d'una perspectiva comunitària lligada al territori.

Investigació: estudis, recerques, investigació aplicada a l'àmbit de la justícia global, la interculturalitat i les migracions.

Consultoria: informes, assessorament, plans, programes i projectes públics i privats.

VISIÓ I PROJECCIÓ

Des del 1987, el CEAi divulga coneixements i experiències històriques de les societats africanes com a eina de reflexió sobre les societats europees i les seves mancances. I, des de fa més de 15 anys, amplia l'abast de la seva mirada a col·lectius de tots els continents, adoptant una perspectiva intercultural.

RAÓ DE SER

Sensibilitzar sobre la pràctica del respecte cap a la diversitat de maneres de pensar, fer i ser, col·laborant amb administracions, universitats, associacions i col·lectius no institucionalitzats.

Generar coneixement sobre les migracions i els reptes d'aquestes per a les societats europees, treballant des del model intercultural per a les transformacions socials.

Teixir xarxes amb organitzacions, entitats i serveis del territori i les comunitats amb bagatges culturals i migratoris diversos.

VALORS

Justícia, equitat i respecte.

Igualtat d'oportunitats.

Equitat de gènere.

Transformació social des de la base.

Convivència partint del respecte per la diferència.

Transparència.

Sostenibilitat mediambiental.

ORGANIGRAMA

El CEAi compta amb personal administratiu per al seguiment de la gestió i el funcionament diari de l'entitat. També té una junta directiva, triada anualment per l'Assamblea de Socis. Els càrrecs el 2023 han estat els següents:

PRESIDENT

Albert Roca

SECRETARI GENERAL

Rafael Crespo

TRESORERA

Maria Grande

VOCALS

Lola López
Elsa Rodriguez-Cabo
Ana Moya

EQUIP TÈCNIC

Zra Fama
Clàudia Ferràndiz
Joana Maestre
Víctor González
Ana Villalobos
Montse Forcades
Marta Franch
Martín Frasso
Rocio Rojas
Juliana Otálvaro
Oriol Puig
Eila Enrech
Mery Loor

COL·LABORADORS/ES

Adam Addami/ Fàtima Ahmed/ Marcel Alcántara/ Adeeba Asghar/
Carolina Astudillo/ Abdou Ba/ Carlos Bajo/ Alba Bassets/ Pol
Bassols/Chevi Bournocle/ Pedro Casermeiro/ Alfredo Cohen/ Marta
Contijoch/ Djenabou Dembaga/ Mari Drammeh/ Sanae El Khamlichi/
Aisha El Mhassani/ Eli Fajardo/ Albert Farré/ Eduard Gargallo/ Rider
Góngora/ Roser Manzanera/ Guillem Martos / Maria Mateu/ Bombo
Ndir/ Gustau Nerín/ Marc Quimis/ Marc Rius / Hassna Rouaz/
Sebastián Ruiz/ Itziar Ruiz-Gimenez/ Maimouna Sabaly/ Fe Alma
Sagisi/ Fátima Saheb/ Montserrat Sebastià/ Déguène Seck/ Faty Seck/
Andleeb Sharif/ Gemma Solés/ Ababacar Thiakh/ Jordi Tomàs/
Soledad Vieitez/ Antonella Volpe

FEM XARXA

Un dels objectius del CEAI és el foment del treball en xarxa, apostant per la creació de sinergies entre diferents organitzacions, entitats i serveis dels diversos territoris on incidim, recolzant les iniciatives comunitàries i proposant estratègies d'acció conjunta amb les comunitats.

Formem part de:

- Col·lectiu I+
- Grup de Formació i Comissió d'Estratègia de la Xarxa BCN Antirumors
- Grup de Reducció de barreres de Salut Comunitària de Ciutat Vella
- Nucli impulsor de la Taula de Salut mental de Ciutat Vella

Hem col·laborat amb:

- ADMAC (Associació de dones marroquines a Catalunya)
- ACATHI (Associació Catalana per a la Integració d'Homosexuals, Bisexuals i Transsexuals Immigrants)
- CASC (Coordinadora d'Associacions Senegaleses a Catalunya)
- Diàleg de Dones
- Dones bengalines de Sant Antoni i Raval
- Dones pakistaneses de Trinitat Vella
- ElParlante
- ESF (Enginyers Sense Fronteres)
- Faizane e Madina
- Forn de Teatre Pa'Tothom
- Global CAD
- Kakolum
- Kalaayan
- KALIPI (Federación Entidades filipinas)
- Mares Veïnes (SURT/Ajuntament de BCN)
- Minhaj ul Quran
- QSL Serveis Culturals
- Sagoe
- Universidad Autónoma de Madrid
- Universitat de Barcelona
- Universitat de Lleida
- Universitat Rovira i Virgili

COMUNICACIÓ

L'any 2023 s'ha donat continuïtat a l'estratègia comunicativa que es va engegar el 2019 per donar resposta a les exigències de la digitalització quant a la comunicació corporativa de l'entitat. El pla d'acció s'ha centrat en la reforma de les diverses webs de les línies de treball de l'entitat, l'impuls de les xarxes socials i l'elaboració de materials comunicatius físics i digitals.

Durant els últims anys, el CEAI ha treballat en una web general que faci arribar al públic tota la informació de continguts, projectes i accions formatives desenvolupades i que, al mateix temps, integri i faciliti l'accés a les webs dels diferents projectes i programes que desenvolupem a l'entitat. Per això, en clau comunicativa invertim els nostres esforços a mantenir actualitzada la web, publicada l'any 2020, millorant els aspectes tècnics i de contingut del portal, prioritzant fer-lo més visual i accessible. També hem actualitzat els continguts de les webs de Joves Referents, Criquet Jove Barcelona i Cartografia de Coneixements, i hem creat una nova web que recull les accions del programa Joves i Àfrica.

Seguim apostant per mantenir una comunicació freqüent a través de les nostres xarxes socials amb els seguidors i socis i sòcies del CEAI. Per aquest motiu, amb el suport de persones voluntàries hem impulsat les xarxes socials per oferir informació actualitzada, concisa i útil als nostres socis i sòcies, i a persones interessades en la tasca del CEAI. Sobretot, s'ha incrementat la freqüència de publicació de continguts a Twitter i Instagram. Actualment, l'entitat compta amb més de 7.700 seguidors a Facebook i gairebé 3.500 seguidors a Twitter. Pel que fa a l'Instagram, el CEAI disposa d'un perfil general i de perfils concrets d'alguns projectes, com *Criquet Jove Barcelona* i *Joves Referents*. En total, aplega més de 800 seguidors.

Adreces web:

www.ceai.cat
www.jovesreferents.org
www.criquetjovebcn.com
www.cartografiadeconeixements.org
www.jovesiafrica.org

Xarxes socials:

X: @_CEAI
Instagram: @ceai_africa
Facebook: Centre d'Estudis Africans
i Interculturals

ESTUDIS AFRICANS

TREBALL EN XARXA I PROJECTES

Joves i Àfrica

El 2023 ha sigut l'any en el qual s'han començat a desplegar els dos projectes dins el programa "Joves i Àfrica", en l'àmbit d'Àfrica del CEAI, i s'hi ha sumat un de nova creació. Una línia de treball que es va engegar l'any 2022 amb l'objectiu de promoure el coneixement, l'estudi i la relació de joves catalans d'origen africà amb societats africanes.

En el marc del programa "Joves i Àfrica" s'han desenvolupat dos projectes en paral·lel durant el 2023: *Joves connectant Catalunya i Àfrica*, amb el suport de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD), i en col·laboració amb la Universitat de Lleida (UdL) i que ja ha finalitzat; i, per altra banda, *Joves afrodescendents i realitats africanes*, amb el suport de la Diputació de Barcelona, que continua desenvolupant-se fins al 31 de desembre del 2024. Per últim, s'ha iniciat el projecte *Desmuntant el racisme a Catalunya: Recorregut històric i implicacions actuals*, amb el suport del Departament d'Igualtat i Feminismes, que finalitza també el 31 de desembre del 2024.

Joves connectant Catalunya i Àfrica

El projecte neix l'any 2022 arran de la dificultat que joves catalans d'origen africà han manifestat a l'hora de conèixer de primera mà les realitats del continent africà i de la manca de referents africans positius existents en espais com ara la televisió, la universitat i els currículums escolars.

La intervenció s'ha desenvolupat al Pla de l'Estany – la Garrotxa, Lleida i municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona i el Maresme. El 2022 es van començar a identificar possibles participants contactant amb entitats i institucions públiques i es van anar conformant els grups territorials de joves que han format part del projecte.

L'any 2023 ha estat el moment en el qual s'ha començat a treballar de manera directa amb els grups de cada un dels territoris i s'han realitzat els espais virtuals de conversa, aprenentatge i intercanvi entre joves catalans d'origen africà i persones expertes africanes (intel·lectuals, investigadores, activistes, etc.) de prestigi local, nacional i internacional, que resideixen a països africans o europeus.

El projecte s'ha organitzat a partir de 3 grans blocs:

- Tallers d'identificació de temàtiques
- Tallers de preparació dels espais de conversa
- Espais de conversa virtuals

El projecte partia de l'interès dels i les participants, però presentant un marc de temàtiques comunes amb els grups. Aquestes es volien centrar en l'àmbit més acadèmic i purament del coneixement provinent de diferents espais i territoris d'Àfrica, sobretot occidental. Amb les reunions amb cada un dels grups de treball es va elaborar un buidatge d'aquestes possibles temàtiques de tal manera que es van identificar les següents propostes, en línies generals:

Barcelona-Maresme:

- Identitats híbrides: La vivència de la doble absència, o doble negació, en la condició de catalans i africans (senegalesos, gambians, equatoguineans...).
- Feminismes africans: El desplegament d'uns discursos feministes a l'Àfrica i, en conseqüència, els aprenentatges en aquesta línia des de Catalunya.
- Cosmovisió i tradició a l'Àfrica: La construcció d'uns valors i la seva transmissió des de l'Àfrica cap a Catalunya.
- L'Islam a l'Àfrica occidental: Aproximació a les realitats religioses sufís, una de les comunitats religioses amb més seguiment a l'Àfrica occidental i també entre les comunitats afro-catalanes.

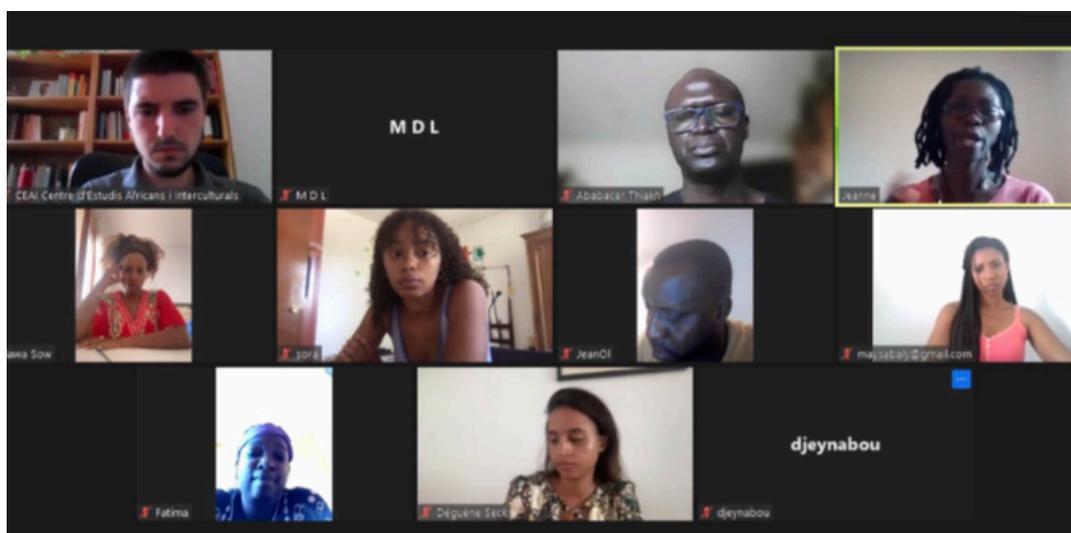
Catalunya Central-La Garrotxa:

- Història dels soninké: Aproximació història de l'ètnia soninké amb relació al seu espai territorial (Mali, Mauritània, Senegal, Gàmbia).
- Les llengües mandé: Introducció als estudis lingüístics a través del cas de les llengües mandé.
- Emprenedoria social des de l'Àfrica: Visibilització de projectes que parteixen de l'economia social i solidària des de l'Àfrica, concretament al Senegal.
- L'Islam a l'Àfrica occidental: Aproximació a les realitats religioses sufís, una de les comunitats religioses amb més seguiment a l'Àfrica occidental i també entre les comunitats afro-catalanes.

Lleida:

- Història i cultura política al Senegal: Aproximació a la història del Senegal, amb relació al període i context social del moment.
- Família i gènere: La construcció i funcionament dels nuclis familiars, espais clau en la cosmovisió africana.
- Valors i religió: Aproximació a les realitats religioses a l'Àfrica occidental i el seu paper social.

Les temàtiques escollides van ser un consens entre els i les participants, que sempre comptaven amb la conducció de l'espai per part de l'equip del CEAI. Aquesta tasca es va realitzar amb dues sessions per separat amb cada un dels grups de treball, de tal manera que les pròximes sessions quedaven reservades per la preparació específica de cada un d'aquests espais de conversa.

Tallers de preparació dels espais de conversa

L'objectiu de les trobades posteriors al treball d'identificació de temàtiques tenien l'objectiu de preparar de manera més específica l'espai de conversa. Això responia a la necessitat d'aconseguir espais adaptats als interessos específics de cada un dels grups. En aquestes trobades l'equip del CEAi compartia materials i informació de la persona ponent, per tal de poder conèixer millor la temàtica. L'objectiu era que els joves catalans d'origen africà fossin membres actius del projecte, possibilitant que proposessin preguntes i reflexions al voltant del tema escollit. Aquest coneixement previ volia aconseguir uns espais de conversa més dinàmics i participatius, així com aprofundir en l'objectiu final de convertir els participants en agents de canvi, experts en drets humans, interculturalitat i gènere, entre d'altres, i vinculats a entitats catalanes, tant acadèmiques com d'Educació per al Desenvolupament o de justícia global, i que puguin ser un recanvi generacional als actuals interlocutors. Els espais de trobada eren també una manera de posar en contacte aquestes persones amb altres joves d'origen africà a Catalunya per construir noves xarxes.

Finalment, s'elaborava col·lectivament un guió en cada reunió de preparació, que servia a les persones ponents per iniciar les converses i els espais.

Espais de conversa virtuals

S'han realitzat un total de 12 espais de conversa, 4 per cada grup de treball, que han estat gravats i compartits a través de la web <https://jovesiafrica.org/> on es poden consultar lliurement. També s'acompanyen de material de treball i bibliografia per si se'n vol ampliar els coneixements. Al mateix web s'hi penjaran també els àudios i les transcripcions dels espais.

A més, el projecte ha comptat amb la generació de continguts digitals lliures d'estereotips, fruit dels processos de construcció i trobades dels grups territorials. Les trobades han estat workshops d'aprenentatge i promoció d'identitat cultural. El projecte ha generat noves sinergies entre el jovent participant i entitats de l'entorn dels grups territorials, on s'han generat nous seminaris, nous projectes, relacions laborals, etc.

Els espais de conversa han estat el resultat final d'un procés de treball participatiu on la conversa i el diàleg obert han estat la metodologia emprada. Fruit d'ella, els espais s'han convertit en càpsules de coneixement obertes a tothom i a partir de les quals pensar en noves activitats i projectes associats, com ha estat en el cas de la temàtica de la identitat. A continuació, es detallen els espais de conversa realitzats:

- Identitats híbrides - Papa Sow
- Feminismes africans - Jeanne Rolande Dacouagna Minkette
- Història dels soninké - Babacar Fall
- Les llengües mandé - Babacar Fall
- Senegal: Història i cultura política - Babacar Fall
- El sufisme negre. La música sufí a l'Àfrica Occidental - Mouhameth Galaye Ndiaye (sessió conjunta)
- Economia circular i solidària des de l'Àfrica - Mamadou Dia
- Cosmovisió i tradició a l'Àfrica - Jean Bosco Botsho
- Família i gènere a la Casamance - Marie Louise Diatta
- Valors: religió i cohesió social - Wahab Cissé
- Sessió d'investidura Honoris Causa a la Universitat de Lleida - Manassé Esoavelomandroso
- Reunió d'avaluació interna

El projecte ha comptat amb un total de 42 participants sumant els 4 grups inicials, que amb la fusió dels dos grups de Barcelona, van passar a ser 3. S'han realitzat un total de 20 trobades virtuals i 12 espais de conversa, el que sumen un total de 32 sessions virtuals. Ha comptat amb 9 ponents diferents de les quals només 2 eren dones, un aspecte clarament a millorar. Globalment, el projecte ha assolit els objectius de construir espais de trobada que serveixin com a punt inicial per a generar noves sinergies entre el jovent participant i entitats de l'entorn dels grups territorials, on s'han construït nous espais de trobada, nous projectes, relacions socials, etc.

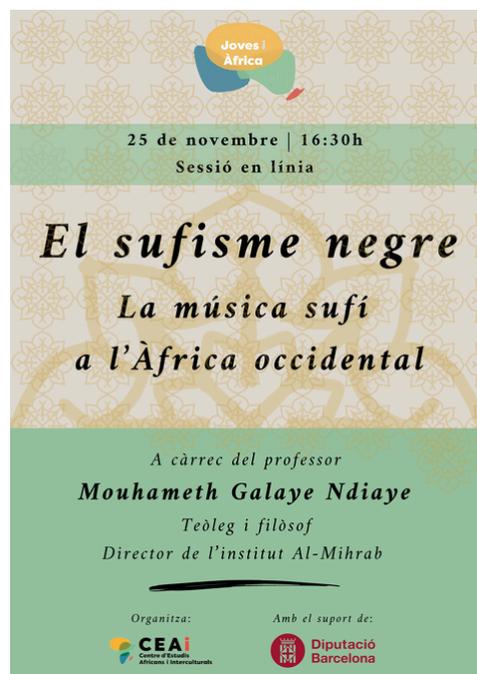
A la vegada, alguns d'aquests joves han esdevingut noves figures referents en els seus entorns que poden convertir-se en agents de canvi, experts en drets humans, interculturalitat i gènere, entre d'altres, i vinculats a entitats catalanes, tant acadèmiques com d'Educació per al Desenvolupament o de justícia global, i que puguin ser un recanvi generacional als actuals interlocutors.

Uns resultats clarament positius i que han permès al CEAi consolidar la línia de treball "Joves i Àfrica". Es pot dir amb rotunditat que l'experiència del projecte ha estat altament positiva i, a causa d'aquest factor, el CEAi ha pogut construir nous projectes que actualment estan en funcionament, com "Desmuntant el racisme a Catalunya: Recorregut històric i implicacions actuals".

Joves afrodescendants i realitats africanes

El programa "Joves i Àfrica" és una de les línies de treball estructurals del CEAi. És per això que, paral·lelament al desenvolupament del projecte "Joves connectant Catalunya i l'Àfrica", des de l'1 de gener de 2023 i fins al 31 de desembre de 2024 s'està desenvolupant un projecte molt similar, però focalitzat en l'àmbit de la província de Barcelona.

El projecte porta com a títol "Joves afrodescendants i realitats africanes" i es realitza amb el suport de la Diputació de Barcelona i, inicialment, també amb els ajuntaments de Mataró, Sant Joan Despí, Molins de Rei i Calella. L'objectiu del projecte és facilitar l'accés del jovent català d'origen africà al coneixement, l'estudi i la relació amb les societats africanes. Una temàtica que prové de la demanda de persones joves catalanes racialitzades, les quals repetidament han manifestat la dificultat d'accedir a les realitats del continent africà de primera mà.

També el seu interès per incidir i contribuir en el desenvolupament i la millora de les condicions de vida en aquestes societats, des d'una visió de justícia global i de l'educació global.

El format del projecte proposava la creació d'un grup de treball amb el qual se segueix una metodologia basada en reunions virtuals i espais de conversa, una línia ja treballada en el projecte d'abast de tot Catalunya realitzat al llarg del 2023. El grup actual de treball el conformen 8 persones, un número relativament baix, però que es deu a dues situacions concretes.

La primera, la falta de resposta per part d'Ajuntaments i institucions públiques en el moment de la detecció de perfils interessats. El procés de captació d'aquests joves va coincidir en el període electoral local del 2023 i això va provocar que es paraltzessin totes les accions. Per altra banda, la coincidència en el temps del projecte finançat per l'ACCD del punt anterior, "Joves connectant Catalunya i l'Àfrica", amb un format i objectius similars.

Malgrat tot, el projecte va iniciar la seva activitat en matèria de reunions l'octubre del 2023 i es van realitzar els primers espais de conversa entre el novembre, el desembre i el gener. Actualment, el projecte es troba en fase d'execució i amb data pels dos següents espais de conversa abans de l'estiu i un tercer a determinar. L'objectiu és poder realitzar 6 espais de conversa amb temàtiques que complementin els tallers realitzats en l'anterior projecte. Fins a l'actualitat s'han realitzat els següents tallers virtuals amb especialistes africans:

:

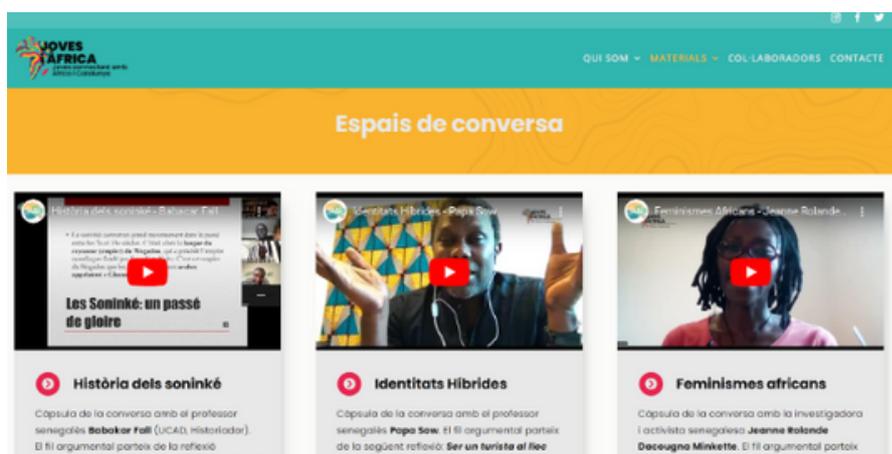
- La literatura equatoguineana en la diàspora - Remei Sipi i Juan Riochí
- El sufisme negre. La música sufí a l'Àfrica Occidental - Mouhameth Galaye Ndiaye
- Educació intercultural: Aportacions des del Senegal - Serigne Ndiaye
- Dona i ciència al Senegal - Oulimatta Mballo (pendent)
- El fons Kati i la memòria africana - Ismael Diadié (pendent)

Pàgina Web: “JOVES I ÀFRICA”

Els projectes executats durant l'any 2023 pel CEAI han donat com a resultat un seguit de materials que es consideren d'interès públic i general. És per això que en paral·lel al desenvolupament de les activitats dels diferents projectes dins la línia de treball “Joves i Àfrica” es va considerar cabdal construir un espai virtual on es recollissin tots aquests materials.

El resultat d'aquest procés ha estat la creació de la web, una tasca realitzada de manera conjunta entre l'entitat elParlante i l'equip tècnic del CEAI. La voluntat

d'aquest nou portal no és ser la web d'un projecte concret, sinó visibilitzar tot el treball i els materials resultants dels projectes d'aquesta línia de treball que el CEAI ha impulsat al llarg de l'últim bienni.

En el disseny de la web es va donar molta importància a l'accessibilitat i la facilitat de navegació, prioritzant els espais on compartir i accedir els materials a la informació sobre l'entitat i els projectes específics. Per això es va crear l'apartat “Materials”, on es poden recuperar totes les converses amb referents africans sobre diferents temàtiques. Els vídeos recollits són càpsules d'uns 5 minuts editades per elParlante que exerceixen com a píndola de la temàtica treballada concretament en aquella sessió. Actualment, s'hi poden trobar càpsules dels projectes “Joves connectant Catalunya i l'Àfrica”, “Joves reconnectant amb l'Àfrica” i, en futur, s'incorporaran materials de projectes com “Desmuntant el racisme a Catalunya: recorregut històric i implicacions actuals”.

El portal seguirà sent d'accés lliure i gratuït per, d'aquesta manera, esdevenir un espai de referència pel que fa a materials lliures d'estereotips i que contribueixen a l'eixamplament i visibilització de l'Àfrica i els estudis africans associats.

Desmuntant el Racisme a Catalunya: Recorregut històric i implicacions actuals

El nou projecte iniciat l'1 de novembre de 2023 i amb data de finalització el 31 de desembre del 2024 parteix de l'experiència de treball amb joves catalans d'origen africà al llarg del programa "Joves i Àfrica". Aquest jovent, afectat pel racisme contra les persones negres, té l'interès i la necessitat de conèixer com s'han construït el racisme i la negrofòbia, quines són les seves manifestacions actuals i com combatre-les a través del coneixement i la reflexió. Per això, el projecte té per objectiu fomentar una consciència crítica amb relació al racisme a la societat catalana, amb el lideratge de joves (18-35 anys) catalans d'origen africà que assumiran un rol protagonista al llarg de tot el programa.

Desmuntant el racisme a Catalunya: Recorregut històric i implicacions actuals

DIVENDRES, 1 DE MARÇ	DIVENDRES, 5 D'ABRIL	DIVENDRES, 26 D'ABRIL
18:30 h - 20:30 h Els grans regnes africans: Relacions amb Occident i imaginari (segles XIV-XVI) A càrrec d'Ismael Dadé Haidara	18h - 20 h La justificació del tràfic d'esclaus i la petjada catalana (segles XVII-XIX) A càrrec de Gustau Nerrh (UB)	18:30 h - 20:30 h Catalunya, memòries colonials i reparació (segles XIX-XX) A càrrec de Celeste Muñoz (UNED)
DIVENDRES, 24 DE MAIG	DIVENDRES, 28 DE JUNY	DIVENDRES, 19 DE JULIOL
18:30 h - 20:30 h Els primers africans a Catalunya A càrrec de Rafa Crespo (CEAI)	18:30 h - 20:30 h Dones migrants africanes a la cruïlla: els feminismes africans en la diàspora A càrrec de Jeanne Rolande Dacougna Minkette (UMH-UJ)	18:30 h - 20:30 h Herències històriques: Les formes del racisme a Catalunya avui A càrrec d'Aliou Diallo (UdG)

SEMINARI DE MARÇ A JULIOL DEL 2024
Facultat de Geografia i Història de la UB
C/ Montalegre, 6 (Barcelona)

INSCRIPCIÓ A: coordinacio.af@ceai.cat

CEAI
UNIVERSITAT DE BARCELONA
Generalitat de Catalunya

“Desmuntant el Racisme a Catalunya: Recorregut històric i implicacions actuals” és un projecte que es realitza amb el suport del Departament d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya i en col·laboració amb la Universitat de Barcelona.

Moltes persones joves catalanes amb orígens africans desconeixen les seves arrels africanes, així com les relacions històriques entre Catalunya i el continent africà. Això provoca una desconexió amb l'Àfrica que ajuda a reproduir estereotips racistes basats en un ideal sobre les persones negres esbiaixat i inserit en totes les estructures de la nostra societat. Aquesta desconexió per part dels i les joves catalanes d'origen africà ha estat expressada de manera explícita en diferents projectes del CEAI així com la falta d'espais on parlar com a persona negra i des de l'antiracisme en relació amb experiències quotidianes: el racisme en el mercat laboral, en l'accés a l'habitatge, dins les institucions o els discursos de la por i l'odi que sovint reben.

És necessari assentar les bases pel dret a la identitat cultural de les persones afrodescendents catalanes a través de l'accés al coneixement des de la pedagogia antiracista i la difusió de les relacions històriques entre Occident i el continent africà, i concretament entre Catalunya i l'Àfrica negra. El discurs de la por, l'odi, la seguretat, les fronteres i la persecució de col·lectius d'origen africà beuen d'un pes on la memòria i la història en son clau.

Els objectius generals del projecte són els següents:

- **Visibilitzar i desconstruir els prejudicis racials i culturals** heretats al llarg de la història associada a les societats africanes presents a la societat catalana.
- **Formar i consolidar la figura de joves referents d'origen africà** que puguin actuar com a agents de sensibilització per combatre el racisme i l'estigma d'origen a Catalunya.

Per assolir els objectius del projecte, s'han projectat 4 nivells de resultats a partir de diverses activitats planificades:

Grup motor: Construcció d'un grup motor que liderarà el projecte i seran els i les titulars de drets. Aquest grup el conformen 5 persones, que han signat un acord de col·laboració amb el CEAI. El grup fa un seguiment exhaustiu del projecte, les sessions del seminari. De les seves aportacions en sortirà un document/guia que servirà com a informe final per l'avaluació de l'estat de la qüestió.

Realització del curs amb 6 seminaris conduïts per especialistes: Seran 6 sessions, una per mes, de 2h cada una. Les sessions son d'assistència obligada per part dels i les joves que conformin el grup motor i d'assistència oberta a la resta de la societat catalana, per la qual es farà una campanya de difusió ambiciosa. Aquelles persones que participin en totes les sessions rebran un certificat.

- Els grans regnes africans: Relacions amb Occident i imaginari (segles VIII-XVI); a càrrec d'Albert Roca.
- La justificació del tràfic d'esclaus i la petjada catalana (segles XVII-XIX); a càrrec de Gustau Nerín.
- Memorials colonials a Catalunya (segles XIX-XX); a càrrec de Celeste Muñoz.
- Els primers africans a Catalunya; a càrrec de Rafa Crespo.
- Dones migrants africanes a la cruïlla: els feminismes africans en la diàspora; a càrrec de Jeanne Rolande Dacouagna Minkette.
- Herències històriques: Les formes del racisme a Catalunya avui; a càrrec d'Aliou Diallo.

El projecte iniciarà la seva fase d'actuació principal a partir del febrer del 2024, amb la conformació del grup motor i la celebració de les sessions del seminari.

AFRO TALKS: Sobre cultura juvenil afro catalana

El projecte «*AFRO-TALKS: sobre cultura juvenil afro catalana*», emmarcat dins de la línia de treball transversal del CEAi *Cartografia de Coneixements*, s'ha centrat a potenciar un abordatge intercultural en la visibilització de la creació artística africana o d'origen africà a la ciutat de Barcelona, establint sempre un diàleg entre els coneixements de comunitats amb bagatges culturals diversos. El projecte s'ha desenvolupat amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona.

Dins d'aquesta línia, el projecte que estava orientat a garantir el dret a la identitat cultural de les persones afrodescendents o d'origen africà residents a Barcelona a través de la generació i difusió de manifestacions i visions culturals que posessin en valor les experiències pròpies de les societats africanes en la construcció d'una societat intercultural.

El projecte s'ha concretat en un cicle de trobades o talks que tenien l'objectiu d'obrir un debat a la ciutadania barcelonina sobre cultura, creativitat i pensament crític des de la diversitat. Aquest debat ha fet visibles també les aportacions de les persones joves d'origen africà a la creació d'una societat barcelonina intercultural.

La valoració del projecte "*AFRO TALKS: sobre cultura juvenil afrocatalana*" és positiva, malgrat que no s'hagin pogut completar el total de les activitats previstes i tenint en compte que es tractava d'una prova pilot. S'han dut a terme la preparació, conjuntament amb persones especialistes, entitats i el suport de persones voluntàries, de les dues talks previstes dins el projecte. Lamentablement, només la primera, dedicada a la "*Literatura equatoguineana des de la diàspora*", s'ha pogut celebrar. La segona, dedicada a la programació cultural afrocentrada a la ciutat de Barcelona, es va haver d'anul·lar al mateix dia per falta d'assistents. Així i tot, s'ha treballat amb col·lectius diversos d'origens afrodescendents: Guinea Equatorial, Costa Rica o Senegal, entre d'altres. Un dels objectius del projecte. A la vegada, s'han establert unes relacions i contactes amb un grup d'artistes, creadores culturals i joves catalans d'origen africà que poden fructificar en futurs projectes. És important destacar, per últim, que dins el projecte s'ha realitzat una sessió d'avaluació interna amb participants d'altres projectes per valorar la falta d'interès i/o visibilitat per aquest tipus d'activitats per part del públic general barceloní.

De manera més específica, la primera de les trobades es va desenvolupar sota el títol "*AFROTALKS. Visibilitzar la literatura de Guinea Equatorial en la diàspora: Barcelona i Londres*" el dia en format virtual i en la qual van assistir 13 persones. L'espai el va conduir l'escriptora Remei Sipi i l'escriptor Juan Riochí, amb el suport i dinamització de la coordinació del CEAI. La sessió partia d'una temàtica poc abordada, ja que si bé la literatura africana és cada cop més present en els espais culturals de Barcelona, la producció literària des de la diàspora de països com Guinea Equatorial, amb unes relacions històriques desiguals amb la nostra ciutat, no està present als cercles de debat sobre la matèria. D'aquesta manera, la conversa va ser de gran interès per repassar els referents i fundadors de la literatura equatoguineana, com Donato Ndong-Bidyogo; per debatre els processos de creació des de la diàspora, donant com a resultat un gran nombre d'obres que se centren en aquesta situació de l'individu en un exili propi, col·lectiu o la identitat des de la distància; a la vegada que es donava espai per visibilitzar els nous i noves escriptors de Guinea Equatorial, que cada dia ocupen més espai dins la literatura negroafricana.

La segona trobada, “AFROTALKS. Títuba. Bruixa, negra i ramera. La representació de la diversitat als teatres de Barcelona”, es va plantejar en format presencial a la sala Periferias Cimarronas de Barcelona. El canvi del format virtual al presencial requeria en la identificació d’una voluntat per part d’alguns dels assistents en anteriors espais de trobada virtuals de poder generar aquesta xarxa comunitària d’una manera més física. A més, la possibilitat de realitzar l’espai de trobada en el mateix lloc on es desenvolupa l’activitat teatral de la productora va ser considerat de manera positiva per part del CEAI i l’entitat. L’espai estava plantejat per ser conduït per part de Karel Mena, productora, i de Denise Duncan, creadora i directora de l’obra “Títuba. Bruixa, negra i ramera”. A més, la conversa estava prevista que la conduís la Déguène Seck, membre de la Coordinadora d’Associacions Senegaleses de Catalunya (CASC) i vocal de joventut de la mateixa entitat. Malauradament, el dia de la sessió no va haver-hi assistència de públic. Es va realitzar una campanya de difusió general, així com individual. Diferents persones van confirmar la seva assistència, però es va haver d’anul·lar l’espai de trobada per manca de públic. L’activitat va quedar anul·lada.

AfroTalks
11
DESEMBRE
19:00H

TITUBA. Bruixa, negra i ramera

Xerrada - Col·loqui

A càrrec de **Denise Duncan**,
dramaturga i directora de l’obra,
i de **Karel Mena**, productora de
Periferias Cimarronas

Dilluns 11 de desembre, a les 19h
Sala Periferias Cimarronas
Carrer de Cerdanyola, 26,
Barcelona

El **Centre d’Estudis Africans i Interculturals i Periferias Cimarronas**
us conviden a conèixer, reflexionar i debatre al voltant de l’obra
teatral “Títuba. Bruixa, negra i ramera”.

CEAI
Centre d’Estudis
Africans i Interculturals

BCN

Difusió de les trobades enregistrades amb Zoom juntament amb les conclusions més importants de cada trobada elaborades per l’equip de joves dinamitzadors. Pensem que aquest material pot enriquir i potenciar la creació d’una xarxa de treball intercultural formada per les persones associades al CEAI, artistes africans, artistes catalans, associacions d’africans i africanes, especialistes en Àfrica, programadors culturals amb perspectiva intercultural, etc., que treballi plegada per fer arribar la riquesa de les societats.

En general, i com ja s'ha explicitat, la valoració que es fa del projecte és positiva, malgrat que no s'hagin pogut acomplir les dues activitats principals plantejades. Com a resultats principals de la iniciativa destaquem l'apropament i el treball continu amb les diferents persones o entitats. Aquest ens ha permès generar vincles de confiança que fan possible seguir treballant conjuntament amb l'objectiu final de fer un abordatge integral amb perspectiva intercultural en l'àmbit de la creació cultural a la ciutat de Barcelona.

MOBILITATS

El projecte compta amb una coordinadora territorial, l'antropòloga Marta Contijoch, i part de l'equip tècnic i investigadors/es vinculats/des CEAi, els quals han aconseguit formar aliances per a les tres ciutats del projecte. Una xarxa teixida amb professionals de mobilitat, entitats de transport, estudiants de doctorats, i professorat universitari internacional.

A partir de la creació d'uns espais de diàleg virtuals, la iniciativa cerca la col·laboració entre els diferents professionals locals africans i catalans, sobre la mobilitat, les polítiques urbanes i els processos d'urbanització de les metròpolis. Un projecte d'ECG (Educació per la Ciutadania Global), amb un enfocament global (l'individu, el grup, l'organització i la comunitat que és capaç i pot pensar en global i actuar de manera local).

Generats aquests quatre espais virtuals, les persones participants podran accedir de primera mà a les mobilitats (formals i informals) d'aquestes conurbacions africanes, i les inseguretats que totes elles presenten, especialment per les dones. Les sessions se celebraran al llarg del primer trimestre del 2024.

Aquests espais virtuals s'enregistraran i editaran per a poder-los fer de consulta i d'accés a totes les persones interessades.

DIVULGACIÓ

Jornada: Joves Connectant Catalunya i l'Àfrica

El projecte “*Joves connectant Catalunya i l'Àfrica*” va celebrar una jornada de cloenda oberta al públic el 2 de desembre del 2023. L'acte va permetre construir un espai de divulgació, debat i reflexió a partir de les temàtiques treballades per cada un dels grups participants.

La jornada es va celebrar al Convent de Sant Agustí, a Barcelona, i va comptar amb la presència de representants de cada un dels grups: Lleida, Catalunya Central i Barcelona-Maresme. En aquest sentit, es va realitzar una primera taula de debat amb cada un d'ells i d'elles per, posteriorment, projectar els materials audiovisuals amb l'entitat col·laboradora elParlante. Finalment, l'acte va comptar amb la presència de l'antropòloga d'origen senegalès Jeanne Rolande Dacouagna Minkette, que va realitzar una ponència amb relació als feminismes africans.

La jornada va comptar una assistència d'una trentena de persones, vinculades o no amb el projecte “*Joves connectant Catalunya i l'Àfrica*”.

Curs Online Feminismes Africans

Aquest curs sorgeix a partir d'un treball conjunt amb *Enginyeria sense Fronteres* en el marc d'un programa finançat per l'ACCD. Els mòduls i la concepció del curs han estat dissenyats per l'Albert Roca (Grup d'Estudis Africans, Universitat de Lleida; Centre d'Estudis Africans i Interculturals) i la Lola López (Centre d'Estudis Africans i Interculturals), especialistes en gènere i feminisme a Àfrica; i dinamitzat per la Maria Grande i l'Ana Moya, investigadores del CEAI.

El curs es focalitza en els "feminismes africans", reflectint l'arrelament en l'experiència africana, concepcions del món i formes de vida social vinculables al concepte de feminisme, tal com sol ser entès. Se centra en les contribucions específiques o típiques de les societats subsaharianes al pensament i al moviment social feminista des del propi bagatge cultural, tant per part d'intel·lectuals com d'accions i concepcions populars.

L'objectiu d'aquest curs ha estat introduir les persones participants al pluralisme en el pensament i l'acció feminista, a partir de l'acostament als feminismes africans, en concret entroncats en les societats i cultures al sud del Sàhara, oferint eines per a comprendre els mecanismes i concepcions culturals que alimenten la capacitat agent de les dones africanes, en el continent i en contextos transnacionals.

Els quatre mòduls d'autoaprenentatge han estat els següents:

- **Mòdul 1.** El desafiament dels feminismes africans.
- **Mòdul 2.** Economia Política Africana: Apoderament o poder femení? Reconsiderant l'oposició entre espai públic i espai domèstic.
- **Mòdul 3.** Dones Africanes contra la Colònia. Sobre la invisibilitat històrica.
- **Mòdul 4.** Les dones en la política africana del sXXI: Paritat o matriarcat?

El curs es va iniciar el mes d'octubre del 2023 amb una durada de dotze setmanes, i s'ha presentat en format Moodle (plataforma elaborada per ESF) i va tenir molt bon acolliment en completar-se les places disponibles d'aquest.

INTERCULTURALITAT I MIGRACIONS

PROJECTES D'INTERCULTURALITAT

Dones d'origen pakistanès i indi: visibles i amb drets

“Dones d'origen pakistanès i indi: visibles i amb drets” és un projecte articulat a partir d'anys de diàleg intercultural entre les comunitats pakistaneses i índies i el Centre d'Estudis Africans i Interculturals (CEAi), i compta amb la participació activa d'aquests col·lectius en el disseny i l'execució del projecte. Un any més, les entitats Faizane e Medina i Minhaj ul-Quran han participat activament en el desenvolupament del projecte conjuntament amb l'equip del CEAi, garantint així una pluralitat i una conjunció de mirades a l'hora d'apropar-nos a les realitats complexes. Des del CEAi, considerem vital treballar amb metodologies inclusives que visibilitzin la pluralitat de coneixements, mirades i pràctiques de tots els agents socials. Per això, aquest projecte és un procés participatiu en el qual diverses comunitats culturals formen part de la creació, el disseny i l'execució de les activitats, conjuntament amb l'equip de treball del CEAi.

La intervenció vol millorar la situació de dones del Pakistan, l'Índia i la Bangladesh, potenciant-ne l'exercici de la seva plena ciutadania per mitjà del foment de la participació social i cultural en la societat receptora.

Reforços lingüístics

Els espais de suport lingüístic i de ciutadania són la base del projecte, ja que articulen els grups i les complicitats entre l'equip i les dones, alhora que atorguen les competències bàsiques per a l'autonomia de les dones i per a la convivència en la societat receptora. L'aprenentatge de la llengua castellana, així com d'aspectes clau de la cultura catalana i d'alguns detalls del funcionament d'aquesta, és quelcom imprescindible per facilitar l'exercici de la ciutadania activa de les dones a la ciutat.

Les activitats de llengua s'han desenvolupat en aliança amb les associacions culturals Minhaj ul-Quran- Camí de la Pau, ubicada al barri del Raval, i Faizane e Medina, del barri del Poble-sec. Aquest any, s'ha continuat mantenint la presencialitat durant tots els mesos.

Les classes són un espai en què les dones poden conèixer i socialitzar amb altres dones de la mateixa comunitat cultural, compartir experiències i ajudar-se en el procés migratori. Gràcies al control que van assumint sobre la llengua i a la seguretat que aquest fet els proporciona, les dones participants van adquirint més autonomia i capacitat de decisió, segons les seves situacions o realitats familiars.

Aquest any 2023, les dones han participat de manera activa en les classes i en les dinàmiques que les professores han proposat. D'aquesta manera, s'han assolit diversos objectius pedagògics, com l'enfortiment del procés d'alfabetització i el vocabulari amb relació a l'entorn, el treball en diferents nivells de comprensió auditiva i comunicació oral sobre temes quotidians i bàsics, i el foment del vincle de confiança i credibilitat de la comunitat amb les formadores.

Tallers i formacions

Al llarg d'aquesta edició s'han pogut garantir els espais de trobada formatius segons l'interès de les dones. L'equip del projecte ha identificat els interessos i les necessitats per part de les dones en el seu dia a dia, i a partir d'aquí s'ha organitzat el calendari d'activitats. Les activitats formatives relatives a la sanitat i la cura han estat les de major demanda pel grup de dones al llarg del curs. És per això que s'ha posat especial èmfasi en formacions i tallers sobre salut femenina, reproductiva i corporal. Tot i això, també s'han desenvolupat formacions en temàtiques necessàries per a la seva autonomia diària i l'apoderament femení relatives a l'àmbit de la salut, tant en el seu vessant físic com de salut mental i benestar emocional. Destaquem que en totes les formacions s'ha generat un ambient de molta participació per compartir i preguntar. A més, l'acompanyament de la traductora ha permès una entesa mútua total i aprofundir en la temàtica.

Tallers de nutrició: Aquest curs s'han dut a terme dos tallers de nutrició amb les dones. Aquestes formacions buscaven promoure la salut i el benestar mitjançant una alimentació saludable i equilibrada, abordant els desafiaments específics que enfronten les dones migrades en l'accés a alguns aliments, i especialment en l'adaptació dels hàbits alimentaris a les noves realitats d'acollida.

També van esdevenir espais per compartir estratègies pràctiques en la cuina entre les diverses participants, de posar en comú les necessitats nutricionals específiques que presenten les dones en les diverses etapes de la vida, i de proporcionar informació d'utilitat sobre recursos disponibles en la promoció de la salut i el benestar físic i emocional de les dones d'origen migrant.

Taller sobre el cos de la dona, salut reproductiva i anticonceptius: Una altra de les temàtiques d'interès de les dones va ser el cos de la dona, la salut reproductiva i el coneixement de l'oferta de mètodes anticonceptius. A través d'aquesta sessió, es va proporcionar informació sobre anatomia, fisiologia i salut sexual i reproductiva, aquesta darrera especialment centrada en l'anticoncepció, la prevenció de malalties de transmissió sexual i de les cures dels cossos.

També va prendre importància la facilitació de l'accés als serveis de salut sexual i reproductiva, que inclouen orientacions sobre els espais i tràmits disponibles per a l'atenció mèdica, i per a la detecció i prevenció de malalties.

El taller va contribuir a fomentar l'apoderament i l'autonomia de les dones perquè aquestes puguin prendre decisions informades i autònomes sobre la seva salut sexual i reproductiva, així com a promocionar la recerca d'atenció i informació mèdica al respecte sense discriminació ni estigma.

Taller sobre salut mental: Finalment, les dones participants del projecte van manifestar interès a rebre un taller sobre salut mental i benestar emocional, que els permetés identificar, comprendre i posar en comú els factors que impacten en la seva salut mental com a dones d'origen migrant; desenvolupar estratègies personals i comunitàries per afrontar l'estrès i l'ansietat; i fomentar l'apoderament i l'autoestima.

Aquests tallers també van ser un espai de construcció de xarxes comunitàries de recolzament, oferint un lloc segur i de confiança per compartir experiències, preocupacions i recursos, així com promoure la solidaritat i el suport mutu.

Així, tots els tallers i formacions que s'han dut a terme han fomentat la participació activa de les dones en la construcció col·lectiva de coneixement, l'intercanvi d'experiències i la creació d'un espai d'aprenentatge que promou l'autonomia de les dones d'origen pakistanès i indi en les seves realitats específiques. Totes les formacions s'imparteixen des d'una perspectiva intercultural i comunitària, adaptant els continguts perquè aquests siguin culturalment sensibles i reconeixin i respectin les diferents creences, valors i pràctiques de les comunitats amb qui treballem.

Accés a recursos i serveis municipals

Aquesta activitat té diverses dimensions d'actuació. D'una banda, les dones visiten referents importants de la identitat de la ciutat de Barcelona. D'altra banda, accedeixen a espais i equipaments bàsics per a l'articulació de la participació de les dones en la vida dels barris on resideixen. Finalment, es genera un efecte visibilitzador de les comunitats de dones d'origen pakistanès i indi en un ambient positiu d'aprenentatge i d'interacció positiva amb el barri i amb la ciutat, trencant imatges negatives i estereotipades de les dones.

Durant aquest any, s'han dut a terme diferents sortides en la línia d'augmentar el coneixement de les dones dels recursos i serveis, així com a espais emblemàtics, que ofereix la ciutat de Barcelona. Aquest fet ha facilitat l'autonomia del seu moviment en l'espai públic i el coneixement de drets per accedir als recursos municipals disponibles. La promoció de la participació en l'espai públic visibilitza les dones d'origen pakistanès i indi, contribuint al seu apoderament femení i comunitari. Aquestes activitats han permès promoure la mobilitat i l'apropiació de l'espai públic i els recursos que ofereix la ciutat de Barcelona.

Per exemple; les dones han visitat diversos centres cívics dels barris de la ciutat, biblioteques, la Madrassa del Poble-Sec, el Laberint d'Horta, Les Planes, l'Hipòdrom de Plaça Espanya, els Jardins de Cervantes o la visita al museu CosmoCaixa.

Valoració

El projecte s'ha desenvolupat en la seva totalitat complint els objectius marcats. La valoració tant per part de l'equip del CEAi com per part de les participants dels diferents grups és completament positiva.

Destaquem, com a resultats principals del projecte:

- Evolució de l'aprenentatge, tant oral com escrit, de la llengua castellana, entenent evolució de l'aprenentatge com la incorporació de la llengua castellana en el seu dia a dia. Per això, s'ha treballat la comprensió auditiva i la comunicació oral en diferents nivells sobre temes bàsics i quotidians. Les dones d'origen pakistanès i indi tenen una interacció limitada amb la societat majoritària o altres comunitats culturals diverses. Aquest fet dificulta l'aprenentatge de la llengua i també limita el seu accés de manera autònoma a serveis d'atenció bàsica, l'escola, etc. Per aquest motiu, ha estat clau facilitar espais de suport lingüístic i de trobada amb la societat majoritària.
- Construcció d'un espai d'apoderament personal i col·lectiu a través de la creació d'un ambient segur i còmode on poder compartir inquietuds, problemes i experiències.
- Promoció de la consciència corporal per avançar cap a l'autoconcepció positiva i l'autocura, i per dotar les dones d'eines per treballar afeccions i molèsties quotidianes.

- Augment del coneixement dels recursos i les entitats que conformen la ciutat de Barcelona i, sobretot, els barris del Raval i el Poble-sec. Es facilita l'autonomia de moviment en l'espai públic i l'accés als recursos disponibles.
- Creació de xarxes de confiança, espais de debat i posada en comú de diferents situacions i dificultats que viuen de les dones. Les dones han compartit les seves emocions i experiències com a migrades i com a membres de les comunitats pakistanesa i índia de Barcelona, i s'ha creat una xarxa de cures i ajuda que contribueix en l'apoderament de les participants.
- Acompanyament mutu del procés migratori, generant sentiment de pertinença, vincles emocionals i espais pròpiament femenins de significació de la vida a Barcelona.
- Promoció de la participació en l'espai públic, tant a través de les sortides com de xerrades informatives que generen espais de participació activa mitjançant la llengua castellana. Creiem que és una manera de fer accessible la ciutat a través de l'apoderament comunitari i femení, mitjançant el coneixement de la llengua, i l'exploració, el coneixement i la participació en espais de la ciutat on vivim. Les diferents accions de projecte fomenten una major participació de les dones en la vida de la ciutat, promovent que assoleixin més seguretat, i dotant-les d'eines per accedir a diferents espais de manera autònoma i independent.
- Autodiagnòstic de necessitats que consideren prioritàries i, a partir d'aquí, organització del calendari d'activitats.
- Foment de l'accés a coneixements d'interès de les dones participants mitjançant tallers i activitats en aliança amb altres projectes i entitats en resposta a interessos i necessitats de les dones vinculats amb la salut femenina.
- Detecció de les conseqüències de la COVID-19 en diferents àmbits de la vida de les participants, com el sanitari, l'educatiu i l'espai públic.

- Deconstrucció de barreres que dificulten la participació autònoma de les dones d'origen pakistanès i indi en la vida social del país de recepció, ja que el desconeixement de llengües del país receptor situa les dones participants en una situació de major vulnerabilitat, desigualtat i dependència davant dels membres de les seves famílies i la societat en general.
- El projecte s'ha dotat d'una perspectiva de gènere transversal que permet generar espais de sensibilització i identificació de violències, que a la vegada genera apoderament i construcció de sororitat. A través d'aquests espais es busquen eines de resistència i resposta. En concret, el projecte ha permès la construcció d'un espai segur i còmode on poder compartir inquietuds, problemes i experiències que, alhora, ha potenciat l'apoderament personal i col·lectiu de les participants. S'han pogut tractar diversos temes entorn de la perspectiva de gènere, els seus drets com a dones i la identificació de violències masclistes. Així mateix, la iniciativa ha contribuït en l'augment de l'autoestima de les participants, una valoració positiva de si mateixes, i l'adopció de rutines i hàbits saludables, fet que ha enfortit la seva capacitat de decisió i acció contra la violència que es manifesta de manera més subtil en la seva quotidianitat.

JOVES REFERENTS per la Diversitat, la Interculturalitat i la Prevenció de Violències

El projecte “*JOVES REFERENTS per la diversitat, la interculturalitat i la prevenció de violències*” s'adreça a persones joves migrades i refugiades LGBTQI+. Amb la finalitat de fomentar la seva visibilitat i participació activa, el principal objectiu de la iniciativa és formar i capacitar aquestes persones perquè esdevinguin referents en diversitat i perspectiva intercultural, i acompanyar-les en el treball de sensibilitzar la societat a través de diferents línies d'acció.

El projecte consta d'una sèrie de sessions formatives teòric-reflexives en matèria de diversitat, interculturalitat, competències digitals i defensa de drets LGBTQI+; i en diverses sessions pràctiques per dissenyar i executar accions de sensibilització. Els coneixements i les eines adquirides durant les formacions s'apliquen com a resultat a dues activitats de caràcter pràctic: la creació i difusió de continguts digitals de defensa dels drets i lluita contra la discriminació a persones joves migrades LGBTQI+; i la dinamització d'un seminari públic, en què les persones participants del projecte comparteixen amb la ciutadania general els aprenentatges i les reflexions treballades. El projecte finalitza amb una avaluació participada del projecte amb les persones migrades i refugiades LGBTQI+ que hi han participat, amb l'objectiu de recollir i incorporar les seves aportacions i mirades.

El projecte aplica de manera transversal la perspectiva interseccional i intercultural, atenent a les múltiples vulnerabilitats que presenta el col·lectiu diana per raó de gènere, orientació sexual, ètnia, origen cultural, raça, o classe socioeconòmica, entre d'altres. Així, totes les activitats tenen en compte diverses formes de discriminació i racisme existents en la societat, i les experiències discriminatòries específiques segons l'encreuament dels eixos de desigualtat.

La iniciativa s'ha desenvolupat en col·laboració amb l'Associació Catalana per la Integració d'Homosexuals, Bisexuals i Transsexuals Immigrants (ACATHI).

[Difusió del projecte i disseny participatiu de la formació amb el col·lectiu de persones migrades i refugiades LGBTQI+](#)

S'ha dut a terme la difusió del projecte a través de les xarxes socials de les entitats participants, de la pàgina web del CEAI, de canals de difusió compartits amb altres entitats del tercer sector i dels canals interns de difusió de les entitats, com mailing a les persones sòcies. També s'ha dissenyat de forma participativa el format i contingut de les formacions pràctiques i teòriques orientades a la capacitació de persones joves migrades i refugiades LGBTQI+ per esdevenir agents de sensibilització en diversitat, interculturalitat i prevenció de violències en col·laboració amb persones pertanyents a aquest col·lectiu, vinculades a través d'ACATHI.

Formació teòric-reflexiva en matèria de diversitats, interculturalitat, competències digitals i defensa de drets LGBTQI+

S'han dut a terme 8 sessions teòric-reflexives a partir de les propostes de temàtiques sorgides del diàleg amb les persones migrades i refugiades LGBTQI+ participants del disseny del projecte.

Les temàtiques tractades han estat les següents:

- S1. Presentació del projecte i trobada inicial amb el grup
- S2. Diversitat sexual i de gènere
- S3. Activisme, incidència política i defensa de drets
- S4. Interseccionalitat, interculturalitat i diversitat cultural
- S5. Mapatge de recursos i xarxes de suport
- S6. Salut i benestar
- S7. Comunicació efectiva amb persones que prenen decisions
- S8. Enfortiment de recursos personals i lideratge

Aquestes sessions han servit per assentar les bases teòriques entorn als conceptes i les eines essencials de la interseccionalitat i la interculturalitat aplicades a diversos àmbits, a partir de les quals poder dissenyar les accions de sensibilització posteriors.

Formació pràctica per dissenyar i executar accions de sensibilització

S'han dut a terme 6 sessions de tutoria pràctiques perquè les persones joves migrades i refugiades LGBTQI+ participants del projecte realitzessin el disseny, la preparació i l'execució d'accions de sensibilització.

Les sessions de formació pràctica han estat les següents:

- S1. Gestió i disseny de projectes
- S2. Eines per a la sensibilització
- S3. Comunicació i xarxes socials
- S4. Disseny i execució d'accions de sensibilització: productes audiovisuals
- S5. Disseny i execució d'accions de sensibilització: espai públic
- S6. Disseny i execució d'accions de sensibilització: tallers i xerrades

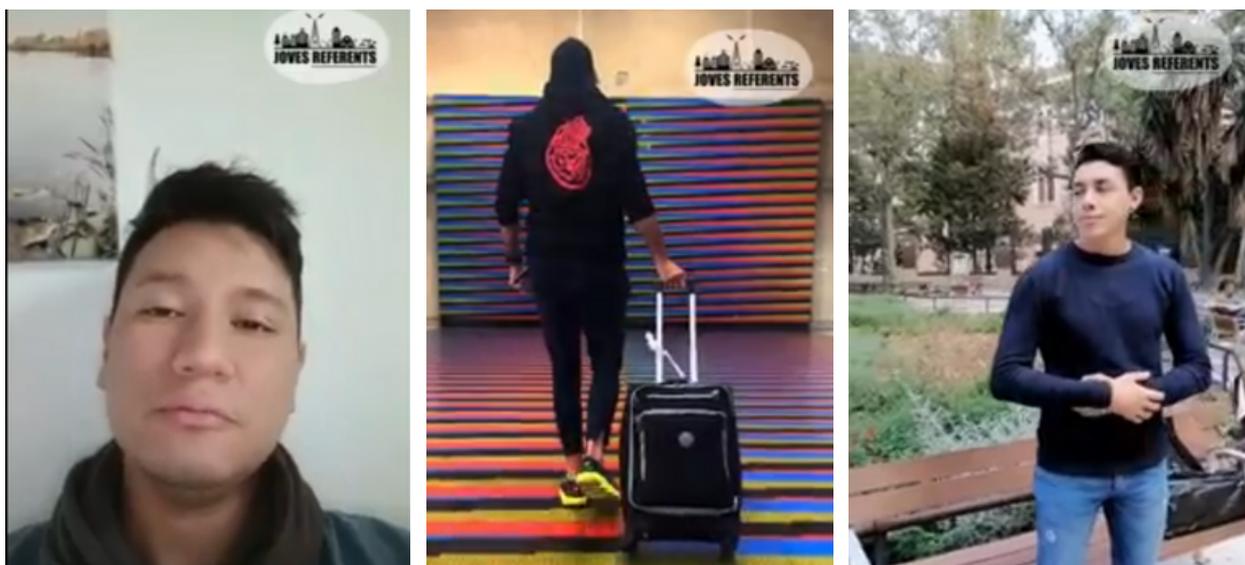
L'objectiu d'aquestes sessions era d'oferir eines a les persones participants per poder proposar, dissenyar i executar accions de sensibilització adaptades a les necessitats, possibilitats i requeriments dels diferents formats i temàtiques possibles. L'abordatge grupal de les sessions ha fomentat el treball en equip i la construcció col·lectiva de propostes, que ha culminat en el procés de decisió de l'acció de sensibilització final.

[Creació i difusió de continguts digitals de defensa dels drets i lluita contra la discriminació a persones joves migrades i refugiades LGBTQI+](#)

Les persones joves migrades i refugiades LGBTQI+ participants han elaborat un total de 12 càpsules audiovisuals per a la sensibilització en la defensa dels drets i lluita contra la discriminació a persones amb bagatges culturals diversos i dissidències sexuals i de gènere, a través de la reflexió teòrica, la crítica social, l'activisme, l'art i els relats d'històries de vida i processos migratoris, entre d'altres.

Aquestes càpsules s'han publicat a les xarxes socials del CEAi, i se n'ha fet difusió a través d'aquestes i d'altres canals de missatgeria i correu a sòcies i a entitats i organitzacions diverses. Algunes de les càpsules elaborades, però, no han pogut fer-se públiques per petició de les persones involucrades, amb motiu de poder garantir la seva comoditat i la seva seguretat com a persones migrades i refugiades pertanyents a un col·lectiu estigmatitzat, discriminat i, en alguns dels seus països d'origen, perseguit i penat per llei.

Jornada o seminari públic dinamitzat per persones joves migrades i refugiades LGBTIQ+

A partir dels aprenentatges a les sessions teòriques i pràctiques sobre el disseny i execució d'accions de sensibilització, les persones joves migrades i refugiades LGBTIQ+ participants del projecte van organitzar un seminari públic com a acte de clausura d'aquesta edició de JOVES REFERENTS. La jornada es va celebrar al Centre LGTBI de Barcelona, i va constar d'una taula rodona, dinamitzada i protagonitzada per els i les mateixes joves, amb el títol "Migración LGTBI: historias de vida, documentación e integración". L'objectiu d'aquesta conversa era compartir les seves experiències migratòries des de les dissidències sexuals i de gènere, analitzant les dificultats, les oportunitats i els recursos disponibles per enfrontar el repte de començar de zero en un entorn completament desconegut.

La jornada també va comptar amb una actuació artística, amb la participació i el muntatge de diverses de les persones joves migrades i refugiades LGTBIQ+ del grup, en què es posava de valor l'art com a forma d'expressió, de relat d'experiències i com a eina de sensibilització per al canvi.

Avaluació participada del projecte amb persones migrades i refugiades LGTBIQ+

L'avaluació participada de les persones joves migrades i refugiades LGTBIQ+ que han conformat el grup de JOVES REFERENTS buscava facilitar un espai de reflexió sobre les experiències del grup durant el projecte. Així, s'ha preguntat als i les joves sobre els continguts de les formacions, l'organització i el calendari de les sessions, les persones formadores escollides, el format del projecte i les relacions amb la resta de membres del grup, per a poder recollir les seves experiències i aportacions de millora.

Les valoracions per part de les persones participants han estat molt positives, i totes han manifestat la voluntat de seguir vinculades al projecte de *JOVES REFERENTS* per seguir aprofundint en les temàtiques tractades al llarg de les formacions, a través de grups de debat, Think-Tanks o tallers diversos.

Valoració

La valoració que es fa del projecte és molt positiva, ja que s'han assolit els objectius plantejats. Com a resultats principals de la iniciativa destaquem:

- S'ha difós el projecte i s'han dissenyat de manera col·lectiva els continguts detallats de les sessions formatives amb persones migrades i refugiades LGBTQI+.
- S'han format persones migrades i refugiades LGBTQI+ entorn de diversitats, interculturalitat, competències digitals i defensa de drets LGBTQI+.
- S'ha dotat a persones joves migrades i refugiades LGBTQI+ d'eines pràctiques per dissenyar i executar accions de sensibilització.
- S'han creat i difós continguts digitals de defensa dels drets i lluita contra la discriminació a persones joves migrades i refugiades LGBTQI+.
- S'ha celebrat una jornada pública per donar a conèixer el projecte i la situació de les persones migrades i refugiades LGBTQI+.
- S'ha avaluat de manera participativa el projecte.

Així mateix, les persones joves migrades i refugiades LGBTQI+ participants del projecte han teixit vincles de confiança i han expressat la voluntat de seguir col·laborant i aportar noves propostes d'accions de sensibilització en matèria de prevenció de violències. Això ha de permetre donar continuïtat a la feina duta a terme en aquesta edició del projecte, i contribuir a una societat més justa, equitativa i que faci valdre la diversitat.

Cartografia de Coneixements

El projecte *Cartografia de Coneixements* treballa per potenciar un abordatge intercultural de la salut i l'educació, posant en diàleg els coneixements de les comunitats amb bagatges culturals i religiosos diversos amb serveis, recursos i equipaments públics que treballen per a la promoció de la salut i l'educació. El projecte genera processos comunitaris que enforteixen la col·laboració entre comunitats amb bagatges culturals i religiosos diversos, i serveis i recursos públics dels àmbits educatiu i socio sanitari. Aquestes són les diferents accions i projectes que s'han dut a terme durant l'any 2023.

Comunitats Diverses i Nutrició Infantil

La iniciativa "*Comunitats diverses i nutrició infantil*" sorgeix de la voluntat de reduir les desigualtats socials en salut i prevenir l'exclusió social en l'àmbit sanitari de famílies amb bagatges migratoris diversos. En concret, el projecte s'ha enfocat a la millora del suport a famílies d'orígens diversos, especialment en l'atenció a menors, i a la promoció de la seva salut. Per a fer-ho, s'ha dut a terme un treball coordinat amb agents del sistema de salut (Servei de Pediatria del CAP Drassanes) per facilitar que professionals sanitaris ofereixin una atenció culturalment diversa i, com a resultat, una millora qualitativa en la prevenció i el tractament de problemes de salut en nens i nenes de famílies d'origen migrant.

S'ha posat el focus en l'atenció a menors afectats per problemes de salut, sovint derivats de pràctiques culturals relacionades amb l'alimentació i que, si no es tracten adequadament, poden derivar en malalties cròniques o complicacions en el seu creixement, com per exemple l'anèmia ferropènica o els problemes bucodentals i la manca de vitamina D, que pot produir raquitisme. La nostra tasca no ha estat la d'incidir en qüestions mèdiques, sinó facilitar, a través d'accions amb perspectiva intercultural, un abordatge eficaç per part de les professionals socio sanitàries amb la població afectada.

Arrel de la necessitat manifestada per part de les professionals del Servei de Pediatria del CAP Drassanes en relació amb les dificultats en la relació, comunicació i comprensió amb les famílies de menors d'origen migrant que atenen; així com per la identificació de prevalença de certes malalties o problemes de salut en aquests menors que difereixen de les d'altres menors de la societat majoritària, i de la percepció de formes d'organització, sentiment i expressió de la criança i la parentalitat diferent en comunitats d'origens culturals diversos, des del CEAi s'ha volgut aprofundir en l'abordatge iniciat l'any 2021.

Així, el projecte Comunitats diverses i nutrició infantil s'ha centrat en la realització de diverses sessions de treball amb agents de mediació interculturals del Servei de Pediatria del CAP Drassanes, per tal de posar en comú el coneixement i les experiències recollides entorn a l'alimentació infantil per part de la comunitat d'origen pakistanès i les dificultats de comunicació i trasllat d'informació amb què es troben les professionals socio sanitàries en l'atenció a les famílies d'aquesta comunitat. Alhora, s'han dut a terme grups focals amb mares d'origen pakistanès per recollir les pràctiques, hàbits i costums en la criança i l'alimentació dels infants; les dificultats que aquestes detecten en la seva adaptació a les situacions i recursos disponibles a la societat d'acollida; i les barreres en l'adequació i el seguiment de les pautes i recomanacions per part dels serveis de pediatria i la comunicació amb les professionals.

Amb la informació recollida, s'ha treballat amb les professionals del Servei de Pediatria del CAP Drassanes i amb una nutricionista pertanyent a la comunitat pakistanesa per tal d'elaborar un material pràctic traduït a la llengua urdú amb recomanacions entorn l'alimentació i la criança dels infants, culturalment adaptades a les pràctiques i les necessitats expressades per aquesta comunitat.

Promoció de la Salut Mental amb Perspectiva Intercultural

El projecte "*Promoció de la salut mental amb perspectiva intercultural*", emmarcat en la línia de treball transversal del CEAi *Cartografia de Coneixements* se centra en potenciar un abordatge intercultural de la salut a la ciutat de Barcelona, establint un diàleg entre els coneixements de les comunitats amb bagatges culturals i religiosos diversos i els serveis, recursos i equipaments públics de la ciutat destinats a l'atenció socio sanitària de la població.

Una de les principals metes del projecte ha estat de generar processos comunitaris per enfortir la col·laboració entre les comunitats amb bagatges culturals i religiosos diversos i els serveis i recursos públics de l'àmbit social i sanitari. És per això que totes les accions desenvolupades han estat dissenyades, desenvolupades i avaluades conjuntament amb les comunitats migrades, posant en valor els seus sabers i les seves aportacions, i adaptant-nos al llarg de tot el procés a les seves necessitats i dinàmiques de treball. A través d'aquesta detecció conjunta de necessitats i plantejament col·lectiu d'estratègies d'abordatge, entitats i persones pertanyents a les comunitats filipina, pakistanesa, bengalina, índia i magrebina han estat protagonistes d'accions orientades a la transformació de la mirada i la pràctica etnocèntrica del sistema educatiu i socio sanitari; a la disminució i denúncia de les desigualtats que pateixen com a col·lectius minoritzats i vulnerabilitzats; i a la potenciació de la seva plena inclusió social, millora de la qualitat de vida i garantia d'equitat i igualtat d'oportunitats.

El projecte ha consistit en la realització de grups focals amb persones d'origen filipí, on s'ha pogut aprofundir en els problemes en salut mental que experimenta la comunitat filipina a Barcelona, compartir experiències, aprofundir en els condicionants socioeconòmics i culturals que impacten en la salut mental dels joves, i detectar necessitats, demandes i estratègies comunitàries d'abordatge del benestar emocional de les comunitats amb bagatges culturals diversos; s'han realitzat tallers d'aprenentatge i intercanvi de coneixements amb referents i expertes en salut d'origen filipí, on s'han pogut identificar i enfortir estratègies per fer front als problemes en salut mental de la comunitat filipina; i s'han celebrat 4 tallers en salut emocional i corporal per a dones amb bagatges migratoris.

També s'ha donat continuïtat a la difusió de materials pedagògics, investigacions i catàlegs formatius generats en els darrers anys en matèria d'abordatge intercultural de la salut a professionals dels serveis de Pediatria del CAP Drassanes, en trobades interculturals i interprofessionals de salut a Ciutat Vella, en dues sessions de col·laboració amb el grup de Mares Veïnes (Projecte VilaVeïna), i a través de l'actualització dels espais web de l'entitat per facilitar l'accessibilitat i visibilitat dels avançaments i de les activitats que realitzem amb les comunitats migrades, especialment en comunitats filipines i pakistanesa.

Espais d'Intercanvi i Aprenentatge en Salut amb Perspectiva Intercultural

També dins la línia de *Cartografia de Coneixements*, hem dut a terme el projecte "*Espais d'Intercanvi i Aprenentatge en Salut amb Perspectiva Intercultural*", que tenia com a objectiu la millora de l'atenció sanitària dels infants de famílies culturalment diverses de Barcelona a partir del reconeixement dels sabers i les estratègies amb què compten aquests col·lectius quant a l'alimentació infantil, i mitjançant el diàleg i l'intercanvi de coneixements amb professionals socio-sanitaris. Alhora, el projecte buscava posar en valor i reconèixer els sabers i les pràctiques de les famílies d'origen migrant en la cura de la infància, amb especial èmfasi en l'alimentació infantil; reduir les desigualtats en salut i millorar l'atenció sanitària de les famílies culturalment diverses mitjançant el treball amb professionals de l'àmbit socio-sanitari; i generar espais formatius de trobada intercultural, d'aprenentatge i debat, i de transmissió de coneixements entre les comunitats amb diversos bagatges culturals, els agents de mediació i professionals de l'àmbit socio-sanitari.

La proposta també interpel·la a la societat majoritària, a través del foment i la posada en valor dels sabers de les comunitats amb diversos bagatges culturals i religiosos, transferint-los al conjunt de la societat barcelonina i catalana; així com la visibilització i la facilitació de l'accessibilitat als recursos i materials generats tant per a agents de l'àmbit educatiu i sanitari com per a les mateixes comunitats culturals.

Això s'ha dut a terme a través de la realització de grups focals amb mares per posar en valor i reconèixer els sabers i les pràctiques de les famílies d'origen pakistanès i bengalí en la cura de la infància, amb especial èmfasi en l'alimentació infantil; de sessions de treball i diagnòstic amb pediatres i mediadores interculturals per abordar les problemàtiques que afronten a l'hora de comunicar-se amb famílies d'orígens culturals diversos; d'un taller intercultural sobre alimentació infantil en les comunitats pakistanesa i bengalina amb personal de l'àmbit socio sanitari i de dos workshops de divulgació sobre experiències, coneixements i estratègies en l'abordatge intercultural de la salut -"La Medicina dels Esperits: l'Iboga a l'Àfrica Central", amb el Dr. Ricard Faura, i "Dona, terra i sanació: La medicina tradicional als pobles amerindis" amb la investigadora i practicant de Medicina Tradicional Xochiquetzal Rodríguez.

Criquet Jove Barcelona

Criquet Jove Barcelona és un projecte que treballa la intervenció social i comunitària amb joves a través del criquet, utilitzant-lo com a eina pedagògica, educativa i també de treball intercultural, ja que aquesta pràctica esportiva a Barcelona està associada sobretot a comunitats de l'Àsia meridional, i la nacionalitat pakistanesa és la més nombrosa a la ciutat. Aquest fet planteja nous reptes que han de ser afrontats amb mirada intercultural, l'òptica que aquest projecte aplica de manera transversal. Així, *Criquet Jove Barcelona* té un fort caràcter intercultural, perquè rescata un element propi d'algunes comunitats com pot ser un esport identitari per promocionar la seva pràctica a la ciutat i fer de Barcelona un lloc més adaptat a la diversitat dels seus veïns i les seves veïnes.

Aquest curs 2022-2023 ha tingut característiques similars a l'anterior, on la necessitat de practicar criquet a la ciutat de Barcelona es fa cada vegada més visible en les demandes que rep el projecte i amb l'augment de participació. Tot això es veu reflectit en l'actual panorama del projecte: 11 equips, 5 femenins i 6 masculins que sumen un total d'aproximadament 115 participants.

Criquet Jove Barcelona continuat posant èmfasi en els equips femenins, procurant la continuïtat i consolidació dels equips veterans, proporcionant espais de seguretat i apoderament on poder professionalitzar la pràctica esportiva del criquet. Per altra banda, els equips masculins han variat més que els femenins. L'absència de competicions a nivell federatiu ha causat moviments en la participació dels jugadors, tot i això, la planificació de tornejos amistosos i de la Lliga recreativa ha motivat i vinculat als joves al projecte.

Respecte les competicions a nivell intern, s'han celebrat diversos amistosos entre el total dels equips; un torneig de dues jornades entre tots els equips femenins i masculins ; un partit triangular entre totes les participants del projecte amb motiu del 8 de març ; les tres jornades de Lliga Femenina de Criquet Sala i les cinc jornades de Lliga Masculina recreativa . A banda d'aquests partits, jugadores de l'equip de Criquet 11 femení han estat de nou seleccionades aquest curs per jugar en la Selecció Espanyola de Criquet i han disputat tres tornejos internacionals fora de Catalunya.

Referent al monitoratge, s'ha seguit treballant amb persones molt vinculades i dedicades al projecte, així com amb noves incorporacions que arriben molt motivades. Any darrere any, augmenta el nombre d'entrenadores referents, que amb anterioritat eren participants de les activitats. Aquest curs, s'ha incorporat una nova figura a dos dels equips femenins. Amb la intenció de seguir formant a referents femenins vinculats al projecte dos participants han esdevingut, de forma voluntària, ajudants de monitoratge, amb la perspectiva futura d'agafar el relleu de la persona referent o d'entrenar altres equips que puguin sorgir.

Un altre punt important, han sigut les accions realitzades per diversificar les activitats en termes d'origen geogràfic i cultural dels participants. Tastets per promocionar l'esport a escoles de primària, dinamització de sessions escolars d'educació física a pistes esportives i la participació en la iniciativa l'Escola fa esport a la ciutat (Programes Municipals) són algunes de les accions que s'han fet a nivell de primària i secundària per promocionar la pràctica esportiva del criquet.

Per últim, cal destacar els tallers de dinamització socioeducativa que s'han realitzat en l'equip de criquet 11 femení. Degut a les noves experiències i als reptes que aquest equip viu curs rere curs, s'ha vist necessari planificar una sèrie de tallers dinamitzats per la coordinació del projecte on tractar temes corresponents amb les relacions interpersonals de les participants, amb els canvis respecte de l'estructura i desenvolupament dels entrenaments, o bé per altres necessitats que puguin presentar les jugadores. Aquesta iniciativa ha estat molt ben rebuda per les participants i de cara a pròxims cursos, es planteja com una activitat a realitzar també amb altres equips, sempre i quan sigui sostenible en relació amb els recursos de què disposa el projecte.

La forta demanda, l'alta assistència, la professionalització d'alguns equips, l'augment de jugadores i jugadors referents i molts altres aspectes esmentats continuen sent indicadors d'èxit del projecte. En resum, La línia i el balanç general d'aquest curs és molt positiu.

ACCIONS DE SENSIBILITZACIÓ I DIVULGACIÓ

Píndoles de Sensibilització en Interculturalitat | Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya

El CEAi vam impartir tres píndoles de sensibilització en interculturalitat dirigides a docents i professionals de l'àmbit educatiu, en el marc d'una proposta del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

La primera de les píndoles, amb el títol “*Context de Diversitat: Discriminació i mirada interseccional*” abordava l'exclusió, l'abandonament escolar precoç i l'estigma relacionats amb la diversitat cultural o d'origen de molts infants i joves, els mecanismes que poden conduir a l'èxit escolar o l'exclusió social, i experiències de discriminació en l'entorn escolar, partint d'una perspectiva interseccional.

La segona, “*Plantejament intercultural per afrontar tota la diversitat*” es va centrar a definir els principis que constitueixen la perspectiva intercultural, i en com aquesta mirada pot contribuir en la deconstrucció de rumors, estereotips i prejudicis, i en la lluita contra el racisme.

Finalment, la darrera píndola “*Com aprofitem el plurilingüisme a l'aula, al centre i a l'entorn*” s'analitzava com la diversitat lingüística i cultural impacta a les trajectòries educatives d'infants i joves, i com pot esdevenir un condicionant per a situacions d'exclusió social. Mitjançant la revisió crítica i el plantejament de noves estratègies d'abordatge de la diversitat, la sessió buscava la resignificació de la convivència entre llengües i cultures diferents com a recurs i oportunitat de formació i creixement, reconeixent el valor i contingut identitari que engloben.

Les píndoles de sensibilització van comptar amb una molt bona assistència per part de personal docent i altres perfils professionals de l'àmbit socioeducatiu, superant sobre manera la previsió inicial i posant de manifest la necessitat de seguir treballant en l'aplicació de la perspectiva intercultural a l'educació.

Formacions en llengües i cultures africanes | Servei de Llengües Estrangeres i d'Origen

El 2023, el CEAI ha ofert dues vegades una formació en llengües i cultures africanes que forma part del cicle formatiu *Llengües i cultures del món*, promogut pel Servei de Llengües Estrangeres i d'Origen del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. És un cicle de conferències de dues hores, en format virtual, sobre les característiques de les llengües i cultures de l'Amèrica Llatina, del Marroc, de l'Àsia Meridional, de la Xina, del Brasil/Portugal i de l'Àfrica.

Aquesta sessió, adreçada a docents de l'Aula d'Acollida, s'ha centrat a donar a conèixer fets i processos històrics que aposten a les realitats de l'Àfrica, així com aspectes polítics i econòmics que han motivat processos migratoris en els darrers anys. La formació també ha buscat explorar aspectes socioculturals de les cultures i les llengües de l'alumnat de procedència estrangera, i proporcionar eines i estratègies interculturals, que permetin respondre a les necessitats d'un alumnat divers.

Jornades Formatives | CDIAP Parc Taulí

El mes de juny es van dur a terme les jornades en perspectiva intercultural i diversitats, adreçades a professionals del CDIAP del Parc Taulí, a Sabadell. Aquestes jornades formatives tenien com a objectiu oferir als professionals del CDIAP del Parc Taulí eines i recursos per poder aplicar la perspectiva intercultural en la intervenció amb usuaris amb bagatges culturals diversos i en la seva pràctica professional en general; així com fomentar el coneixement i reconeixement de la diversitat cultural i d'origens, reflexionar sobre els eixos que interseccionen en els processos de "salut/malaltia" de les criatures i les estratègies familiars desenvolupades i adquirir coneixements específics sobre models de criança, diversitat en el desenvolupament infantil i sistema familiar d'algunes comunitats.

Les sessions van comptar amb la participació de persones expertes en perspectiva intercultural i salut i de persones amb bagatges culturals i migratoris diversos, i van ser valorades molt positivament per part de les professionals assistents com a introducció, aprofundiment i aplicació de la perspectiva intercultural en l'àmbit socio sanitari.

Formacions Interculturalitat | Ajuntament de Pineda de Mar

També es va dur a terme dues formacions en perspectiva intercultural adreçades a TIS i Educadores de Centre Obert a Pineda de Mar, que buscaven treballar per un abordatge intercultural a l'educació. Així, la intervenció pretenia generar un espai de reflexió i debat intercultural entre professionals de l'àmbit educatiu i experts en perspectiva intercultural; dotar d'eines i competències interculturals a professionals educatius, compartint casos i experiències pràctiques; i introduir conceptes pràctics per a l'obtenció d'una mirada intercultural i interseccional aplicada a les realitats professionals específiques.

Tallers de hip-hop “Rimant Rumors” | Ajuntament de Montcada i Reixac, Pla BCN Interculturalitat, Diputació de Barcelona

Al llarg del 2023, s'han dut a terme diversos tallers de hip-hop “Rimant Rumors” a diverses escoles de primària i secundària de Montcada i Reixac, Collsuspina, Pineda de Mar i Barcelona; gràcies al suport de l'Ajuntament de Montcada i Reixac, del Pla BCN Interculturalitat i de la Diputació de Barcelona.

Aquesta activitat utilitza el hip-hop com una eina per mostrar la diversitat cultural i sensibilitzar sobre els prejudicis i els rumors, donant als infants i joves una oportunitat per expressar-se a través de llenguatges que els són familiars, com el ball i la música. A través d'aquest taller, es construeixen rimes fent servir la música per combatre rumors i fomentar la cohesió social.

Els tallers es valoren molt positivament en la seva globalitat: des de l'actitud i la participació de l'alumnat, fins a la iniciativa i la predisposició del professorat. S'ha establert una connexió amb totes les classes i s'han creat espais de confiança que han permès que l'alumnat participi, opini i s'obri cap a la creativitat amb llibertat i il·lusió. Aquest clima de confiança ha propiciat treballar els rumors i canalitzar els discursos d'odi a través d'aquests. També ha permès treballar altres discriminacions que s'interseccionen, com el masclisme, l'homofòbia, la LGTBIfòbia, o l'aporofòbia.

Tallers “Entre Cultures” | Consorci d’Educació de Barcelona

Hem realitzat deu tallers “Entre Cultures” per diversos centres d’educació primària i secundària de la ciutat de Barcelona, gràcies al suport del CEB. Aquest taller vol reflexionar sobre la construcció de la identitat cultural, tant la pròpia com la d’altres persones del nostre entorn, generant comprensió sobre com es construeixen els rumors, estereotips i prejudicis per raó d’ètnia o cultura, i oferint eines i recursos per deconstruir-los.

Es treballa a partir de l’empatia, el respecte i la tolerància, i genera dinàmiques participatives a través de la metodologia de treball del teatre de l’oprimit.

Tallers “Més Enllà de la Punta de l’Iceberg” | Ajuntament de Montcada i Reixac

Aquest any s’han dut a terme quatre tallers “Més Enllà de la Punta de l’Iceberg” per diversos centres de primària i secundària de Montcada i Reixac. Aquest taller aborda les diferents formes de racisme que existeixen i desemmascara aquelles que sovint passen desapercebudes. Al llarg de la sessió, es van donar a conèixer exemples de racisme als anuncis de televisió, els mitjans de comunicació i al llenguatge popular, i es van proposar mirades alternatives basades en el coneixement i el pensament crític.

Aquest és un dels tallers proposats i dinamitzats per joves del projecte *Joves Referents* del CEAI, que segueixen vinculant antics participants perquè es consolidin com agents de sensibilització i contribueixin a la lluita contra les discriminacions i els estigmes que afecten les comunitats amb bagatges migratoris i culturals diversos.

Taller “Una Mirada Diversa de l’Islam” | Diputació de Barcelona

S’ha dut a terme un taller “Una Mirada Diversa de l’Islam” a Bigues i Riells del Fai, a través del catàleg d’activitats de la Diputació de Barcelona. Aquest taller pretén aportar una mirada diversa de l’Islam, donant a conèixer l’enorme diversitat de cultures de tradició musulmana que existeixen, sovint percebudes des d’Occident com a homogènies i radicalment allunyades.

Al llarg de l’activitat es van temàtiques com l’Islam i la cultura, exemples de diferents pràctiques musulmanes, les feminitats dins de l’Islam, i la islamofòbia a Catalunya.

Dinamitzacions Centre per a Famílies amb Adolescents

En el marc de les Jornades de Formació per a professionals que treballen amb joves i famílies, organitzades anualment pel Centre per a Famílies amb Adolescents de l'Ajuntament de Barcelona, l'any 2023 s'han organitzat les "Jornades sobre Prevenció del Racisme a la Pràctica Professional", amb l'objectiu d'aprofundir sobre diferents temàtiques per tal de facilitar la prevenció, detecció i intervenció de situacions de risc i afavorir el benestar i la salut del jovent i les famílies implicades.

Es buscava generar un espai per reflexionar sobre actituds i prejudicis racistes més o menys inconscients, des d'un enfocament interseccional; generar un espai de revisió i qüestionament sobre com gestionar el privilegi i com això surt en la intervenció, reconeixent els prejudicis inconscients i arrelats, per afavorir pràctiques professionals antiracistes i respectuoses.

Dinamització Fòrum Contra les Violències | PUCVG

El CEAI vam participar de la dinamització de l'activitat "*TRANSFORMA, la Gimcana dels Valors Feministes per Canviar el Món!*" en el marc del XIXè Fòrum Jove Contra les Violències de Gènere organitzat per la Plataforma Unitària Contra les Violències de Gènere (PUCVG) al Parc del Fòrum de Barcelona.

Aquesta activitat es tractava d'un recorregut per diferents països, on els i les joves d'entre 13 i 16 anys participants van poder explorar la realitat de les dones del territori i les lluites actuals per a la conquesta dels drets. L'objectiu era poder reflexionar sobre els drets humans i els processos migratoris des d'una perspectiva de gènere i interseccional, entenent que les realitats i condicions específiques de cada comunitat impacten en la capacitat d'exercici de drets i llibertats fonamentals dels individus, especialment en el cas de les dones i les minories.

A més, l'espai va servir com a punt de trobada per a moltes entitats socials, per posar en comú les experiències, teixir xarxa i promoure la construcció col·lectiva de coneixement.

COL·LABORACIONS

ÀREA D'ÀFRICA

Participació del CEAI en les Jornades de Gènere i drets humans a Balàfia, Lleida

El 21 d'Octubre del 2023 l'entitat Veïns del Món Solidaris, organitzava a Lleida una jornada on l'objectiu principal era descobrir la situació dels drets de les dones al Senegal i també en la diàspora. Quin és el paper de les dones en les dinàmiques comunitàries i com cercar mecanismes per a reforçar els agrupaments en origen i també el de les agrupacions de dones senegaleses a Lleida. El CEAI hi vam participar amb les ponències de la Lola López i Rafa Crespo.

Curs de Mediació Comunitària a Lleida, al centre cívic del barri de la Mariola

El CEAI vam organitzar conjuntament amb la Descomunal de Lleida i el Fòrum Ciutadà per a la Cohesió Social, un curs d'Introducció a la Mediació Comunitària de 30 hores. Més de 25 alumnes hi van participar del 25 d'abril al 19 de juny al barri de la Mariola de Lleida.

Els objectius principals de la formació van ser:

- Aprofundir en el concepte de mediació comunitària i en tots aquells conceptes vinculats a la diversitat des d'una perspectiva intercultural.
- Conèixer el rol del mediador/a intercultural, així com les seves funcions i competències.
- Aprendre de les metodologies més adequades per a la mediació comunitària, tècniques per a la prevenció i sensibilització dels conflictes interculturals i com abordar-los de forma positiva a nivell comunitari.

En aquest curs es va comptar amb la participació de: Momoestudi, tècnics de mediació de Cornellà de Llobregat, la CASC, Unim Cultures, FAGIC, etc.

ÀREA D'INTERCULTURALITAT

Acció d'Aprenentatge i Servei (APS) | PUCVG

El 2022, el CEAI va dissenyar i planificar conjuntament amb TRAMA i amb la Plataforma Unitària Contra les Violències de Gènere (PUCVG) l'acció d'Aprenentatge i Servei (APS) amb els centres educatius de secundària Flos i Calcat i Valldemossa, de la ciutat de Barcelona. Aquesta proposta educativa es va emmarcar en la identificació d'aportar la perspectiva intercultural i de diversitat de gènere, sexo-afectiva i corporal als centres educatius. És per això que, des de fa anys, la PUCVG coordina aquest projecte amb la participació del CEAI i de l'associació experta en perspectiva de gènere.

Així, al llarg del 2023 s'han impartit les sessions als instituts, seguint una metodologia basada en la reflexió, el debat i les dinàmiques vivencials. Les temàtiques tractades sorgeixen de les necessitats detectades i expressades per part dels centres educatius, que han experimentat situacions complexes cap a la diversitat dins l'aula, com per part de les entitats especialitzades en gènere i interculturalitat.

Taller “*El meu cos i la sexualitat*” | PUCVG

L'abril del 2023 s'ha ofert el taller “*El meu cos i la sexualitat*”, en el marc de la Jornada de Santa Georgina de l'Institut Moisès Broggi de Barcelona. L'activitat s'ha adreçat a alumnat de 1r d'ESO i ha tingut una durada de dues hores.

L'activitat promou una cultura de la salut sexual que previngui embarassos prematurs, infeccions de transmissió sexual i la violència de gènere, a través d'afavorir l'exercici autònom i responsable de la seva sexualitat.

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2023